

اورنبورغ
وباشقە شەھەرگە
بلا تفرىق

سەنئەك بەھاسى ۵۰ موم ۵۰ تىن
بارم سەنئەگى ۳
اۈچ آبلغى ۱ ۵۰

اورنبورغ ژورنال
«دین و مەشىت»
تېلېفون نومر ۲۸۶
برەھلاب ۱۵ تىن

واولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صوامع
وبيع وصاوات ومساجد يذكر فيها اسم الله
كثيرا ولينصرون الله من ينصروه ان الله لقوى عزيز

زمان تەسىسى، ۳۱ دىكابىر ۱۹۰۷ سەنئە

دېرەھىت

۱۰ نچى سەنئە دوامى

ھەفتەدە بىر دفعە ياغە اىالى نەسخە نەشراولنور، دىنى
علمى و سىياسى ژورنالدر.

بىبارلگان يازوارنى
اوزگارنورگە ادارە
اختيارلىدر. باصلەغان
يازولر كىرو قايتارلماز.
مارفەسز خطلر قىبول
ايدلمى آدرس آلاماشتروغە
۳۰ تىن آلنور.
آدرىسنى آچق
يازولرى اوتتە.
آدرىسسز مقالەلر
درج ايدلمان.

برەھلاب ۱۵ تىن

اورنبورغ وباشقە برەھ اولان شا كر دلرگە بلا تفرىق ياغە ۵ موم

مشايعة

الشيخ محمد رادالمكي جنابايرينك «مشايعة حزب
الرحمن ومدافعة حزب الشيطان» نام رسالهسى نك
۱، ۲، ۳، نچى جزئلىرى باصلوب چقىدى.
رساله ھوسى بىگى طرفندن ميدانە قويلغان
تارىخ اديان مسئلەسى ورحمت الھىيە عمومىتى نظرىيە
لرېنە ردىيە اولو امليلە تەلىف ايدلوب ھركم آكلارلق
صورتدە يازلغان. معلوم مسئلەلر برلن اعتقادى چوالغان
واو مسئلەدە حقيقت نەدن عبارت ايدكنى آكلانودە
كوكلى ترددە اولان تۇركى طانيغان كشىلرە بورسالەنى
بىر نەسخە اويلرندە توتو لازمدر.
بھالرى ھىر جزئى ۱۵ شەھرە، پوچتە ايلە ۱۷ شەھرە.

ھلاكت كە قارشى اوجنچى ادوم

اوجنچى ادوم روس ھىرلرېنك وەشور پرافىسسورلر نك
موكفى نەشرىيات و تەلىقاتلر نەشردن چوپلانن تاتارچەغە ترحىمە ايدانى.
مندر جاتى: نوالمانلى اچملىكلر و آنلر نك قركبى م تەئىر و ضرارى،
اسپىرتلى اچملىكلر نك ترحىمە و ايسرتو كىفئىتلرى آراقى توغلىرى.
آلقاغول اعضالرغە نىچك تەئىر ايتە؟ ونىچك بدنكە صەيفلك
كىترە؟ آراقى نك فارنغە تەئىرى. آراقى نك باورغە تەئىرى، بىورگە
ضررى. اسپىرتنك قان ھركىنە تەئىرى، آراقى نك اوپكەگ
تەئىرى، اسپىرتنك طامرلرغە تەئىرى، ومى كە تەئىرى، اچو
سببلى كشىنك عقل-سزلنوى، فرانسىيە پرافىسسورلر نك سوزلرى،
طالستوى و نىقراسف شەرلرى، اچكان كشىنى دوالو روشى، اچكان
كشىنك حىيات و مەشىتى روس تورك ھىر بەسئەروس باپون ھىر بەسئە
اچو سببلى قىرلو چىياروغىلر... بەھاسى ۸۸ پوچتە ايلە ۱۰

سەھىفەلەر

t.me/sehifeleribiz
u.u8686@gmail.com

اىكنچى مرتبە ۱ كمال ايتلوب باصلدى

فەرست

مسئله

میزان یا محاکمه

بونیندی جوئت؟

مرحوم قافقاز مفتىسى

تورلى خبرلر.

ھوئش خبرلرى

اورنبورغ خبرلرى

عباد الله خیر فی طرفندن سؤال:

۱نچی سؤال: بر آدم اون یلار مقداری خبر سرز
خاتونینه نفقه و کسوه بیرمی مفقود اولوب تورغان
مدته شول آدم نك خاتونن بر امام غفلت برلنمی
نیچك در ایکنچی بره و گه بیرسه، شول اولگی ایرندن
آیرامغان خاتون نك ایکنچی ایری وفات ایتوب مال
قالا شوندن میراث آلورغه حق بولامی؟

۲نچی سؤال: مذکورہ خاتون اولگی ایرندن طلاق
اولندیغنی دعوا ایتسه دعواسی مسوع اولورمی؟

آداره

بوندی سؤال لرغه ۱۴نچی سنه مجله لر نده بر نیچه
اورنده جواب بیرلگان بولغانلر شونلاردن بر سینه
شویل جواب بیرلگان:

۱نچی سؤال نك جوابی: مفقود نفسی (اوزی) حقك
ترك حكمنده در. بناء عليه آنك مسالی تقسیم قیلنمی،
خاتونیه ایکنچی بره و گه تزویج قیلنمی در. (وفی الاصل
ان المفقود يعتبر حياً في حق نفسه حتى لا يقسم مال
بين ورثته ولا بتزوج امراته) خلاصه الفتاوی. یعنی
مفقود، نفسی حقنده حی (ترك) اعتبار قیلنه آنك مالی
ورثلری آراسنك تقسیم قیلنمی خاتونیه ایکنچی ایرگه
تزویج قیلنمی دیه کدر. بو حالده بو خاتون نك ایکنچی ایرگه
فکاحلنوی درست بولامی. نکاحی نکاح، بولامی. بنا علیه
وفات بولاش ایکنچی ایردن میراث آلورغه حق وصل-

حبتی ده برامیدر.

لکن بو خاتوننی ایکنچی زوجگه عقد نکاح ایتکان
امام افندی امام مالک منهنه بناء دورت سنه دن صکره
خاتوننی اولگی زوجندن تفریق قیلوب، خاتونندن عدت
صافلانقاندر نك ایکنچی ایرگه عقد نکاح ایتکان بولسه،
بو خاتون ایکنچی ایرنك زوجہ سی بولا. بناء علیه
ایکنچی زوجی وفات ایتسه، زوجندن میراث آلورغه
کامل حق وصلحبتی بولادر. ضرورة وقتنده امام مالک
منهیل عمل نك جوازینه روایة فقهیه وارد. (وقد
قال في البزازية الفتوى في زماننا على قول مالك وقال
الزاهدي كان بعض اصحابنا يفتون به للضرورة)
ردالمختار كتاب المفقود مطلب في الافتاء بذهب مالك
في زوجة المفقود. یعنی بزازیة ده ایته: حاضرگی زمانده
فتوا امام مالک منهنه در دیو هم امام راهدی:
اصحاب حیه دن بعضیلر ضرورة ایچون امام مالک
منهنه فتوی ویرورلر ایریدی دیه کدر.

۲نچی سؤال نك جوابی: بو خاتون اولگی زوجندن
تطلبق اولندیغنی دعوا ایتسه، هم بینه اقامه قیلسه، آنك
بو دعواسینك مسوع اولماقندن مانع شرعی یوقدر.
فقط آنك بینه سی ایله فاضیلنك حکمی غایب نك ضررینه
حکم اولادر: منهب حنفی ده قضا علی الغائب ده ایکی
روایة وارد. اظهر الروایة ده قضا علی الغائب نافدر.
(القضاء علی الغائب یفقد فی اظهر الروایتین عن اصحابنا)
خلاصه الفتاوی.

ايندى خانون قاضى حضورنده اولگى زوجينك
تطبيقى اثبات ايتسه قاضيه طلاق ايله حكم ايتسه
هكى نافذ بولوب ايكنچى زوجندن ميراث آلورغه
خانونك حقى بولادر.

ميزان يا محاکمه

ميزان يا محاکمه
(اولنگان نومبردن مل بعد)

مقام اقتضاسيله (اولا الاعتبارات لبطلت الحكمة)
قاعدوسى نك موضوع طرفن مثبت اعتبار ايتك شايان
دفت و منشاء حكمت ديهك جائز بلکه واجب در. قاضى
حضرت (انا نهن نصى الهوتى) آية شريفنى او فودقار-
نده، قاضى حضرت آغزندن توغرى بدن توغرى بزم
سماهزه «درستلك بزار مبنلرنى احيا ايدوچى لرمز»
ديگان معنا مسهوع بولنوب حاصل اولور. بو ايسه
الوهيت اوصافيله متصف ذات نك تكلم ايتمه سينه لابق
كله نى توغرى بدن توغرى قاضى حضرت آغزندن
ايشدلمك بطلان حكمة الهى بى مستلزم اولنور. زيره
عرب لسانيله آشنا اولنان و عرف قرآنى و مراد ربانى دن
غافل و محجوب بر مرد شقى جاهل نك بيله مجادله ايتمه سى
جائز كلور: اى مسلمان لرمز بزم ربهز ميت لرنى
احيا ايدرديه اعتقاد و دعوى ايتدكككز حاله آراگزدن
بزم كنى انسان جهل منده قاضى حضرت نكزده ميت لرى
بز تر گزرمز ديهكله تكلم ايديبور. بوييله
الوهيت اوصافيله متصف ذات نك تكلم ايتمه سينه لابق
كله نى بنده لرنك سويله مك لرى لابق و نفس الامر
مطابق مى ديه كامل مجادله وانكار ايديبور ايسه بو كا

البته ديهلى اولنور كه مجادل افندى سز عرف قرآنى
و مراد ربانى بن غافل و محجوب و اعتبارات و اتعاظات
دن محروم اولنوب قالمش سز. بناء عليه (ختم الله على
قلوبهم وعلى سمعهم وعلى ابصارهم غشاوة) مصداق
اولنغانسز.

۲نچى نورلى ايتكازده سويله در كه سوره حشر ده
(المفقرام المهاجرين الذين اخرجوا من ديارهم واموالهم
يبتغون فضلا من الله ورضوانا وينصرون الله ورسوله
اولئك هم الصادقون) عبارته سيله آية شريفى انزال اولنمشدر.
معناسى: نصير اوغل لرنندن غنيمت اولنمش ماللار فقرا
مهاجرين كه مخصوص اولنور انلر شوندا اين فقير مها-
جر لردر كه الله تعالى نك رضا عن استه و بولنك ماللار نندن
آيبرلوب يورطلار نندن چقار ايدلر دى الله غنه وهم
پيغمبر كه ياردم و نصرت ايتدبلر الله، و پيغمبر كه
ياردم ايدرچى اشبو فقير مهاجر لرمز جهنيله مطلقا صادق-
لردر. سويله عرف قرآنى و مراد ربانى دن غافل و محجوب
اعتبارات و اتعاظات دن معذور بر مرد شقى جاهل نك
بيله مجادله و معارضه ايتمه سى جائز اولنور كه اى
مسلمان لرمز اوزكزن نك ربكزنى قادر مطلق ديه
اعتقاد ايتدكككز حاله، ايك ضعف و فقير لركز الله
تعالى به نصرت و بر مكنك شريك اولنهنق عنوانيله توغرى-
بدن توغرى قرآنكز خبر بپورر بو ايسه اعتقادكز
بناء معقول الهى مراد دگل ديسه نه ديهلى سز؟ البته
معناى مراد منصور دگل و منصور معنى مراد دگل
ديهى چاره اولماز سويله كه عرف قرآنى و مراد ربانى بى
اعتبار ايتدكككزنى ناشى مراد ربانى و حكمة الهيله
معلومات بحش اولنورمز بناء عليه خلاصه كلام و تعبير
مرام سويله اولنور كه الله تعالى كه و پيغمبرينه نصرت
و بر مك دن معناى مراد بويله اولنور الله تعالى
قاشنده مقبول اولان اسلام دينينه و پيغمبرينه و اسلام
ديننده بولغان مؤمن لرمز كه ياردم ايتك مراد اولنهنق

د بونيندى جراحة ، ياخود هم مسئله لار :

محترم دين و معيشت ادار سينه بعد السلام والدعاء
توبه نده سزگه قوباش گازينته سنده ۱۳ نهچى فبؤرال
۱۰۸۰ نهچى نومبر نده «شورا» ژورنال ندين آلنوش
«اسلام دينى و آنا تلى» ديگان فيليه تون قسم عينا
كوچرب بيهره من. مسئله لار غايت اهميتلى اولدغندن
بالكلبه كوچرب بيهره دم گرچه كوب اورن آلسه ده
ژورنال دينى اولدغندن انشاء الله باصار سز ديب
اميد ايدمه من. چونكه دين و معيشت او فوچى لرنك كو-
بسى شورا هم قوباش گازينته من آلمانلق معلومه من
اولدغندن دين و معيشت او فوچيلار ينه مسئله نى اطرا-
فى ملاحظه اوچون او كاپلى طالبسون هم مسئله يا كا
چقان ايك اهميتلى مسئله لار دن در .

«اسلام دينى و آنا تلى» فيليه تونن يا كه مسئله من
ميدانعه قوبوچيلار آقلى (عقللى توگل) آفتور لار شولاي
مقاله لرن باشلبلار : محترم محرر افندى «شورا»
صحيه لرنده توبه نده گى سؤال لرنه گه اورون بيرو-
گزنى اوتنه من :

(۱) قرآن، حديث بويينجه ، و اسلام عالملرينك قارا-
شنيجه ، عبادت (كونده لك نمازلار ، عيد ، جمعه ، تراويح
نمازلرى ، و نفل نمازلرى) تورلى دعا و استغفار لار
عيد و نكاح خطبه لارى ، و غيريلر مطاق عرب تلمنه
اوفولو تيوشمى ، نهله شريعت بونلارنك باشقه تلمارده
اوتنه لوارينده قارشى كيامى رحمت ايتمه مى ؟ العاصل ،
اسلام اوزينك رسه نلى ايتب عرب تلمينى گنه آلامى ،
يا كه اسلام قاراشنده همه تلمار بر تيگزمى ؟

(۲) اسلام دينن قبول ايتكان تلمارده موثا قدر
دين - عبادت نلى ايتوب عرب تلمدن باشقه بر تل
آلنگانى بارمى ؟ بو مسئله لرنى دينى عالملار مز نك مفدا-
كره لرينه عرض ايتمه من و رضا الدين حضرتنك او-
زينكده بو توغريده فكرينى بيان ايتووينى اوتنب

اعتباريله تفسير ايدامه شايد مراد ربانى و اسرار
قرآنى تفسير ايدامش و حكمة ربانى ميسر و تحصيل ايدامش
بو اور شوبل كه (اولا الاعتبار ايلطلت الحكمة) فاعده سينك
موضوع طرفن مثبت اعتبار ايتمك شايدان دقت و منشأ
حكمة در ديهك مز نك فى الجملة نتيجه منى تمثيل ايل تبين
ايندك كى ظن ايدبيورم. مثلا مانحن فيه ده الله تعالى
طرفدن خطاب تعليمى اولغان حالده قاضى حضرتنك
آغزى واسطه سيله الله تعالى نك خطاب و مرادى مسهوع
و مفهوم بولنون اعتبار فباورم من. يعنى قاضى حضرتنك
(انا نحن نحي الموتى) كلماتيله نكام ايدن آغزنى مظهر
مراد الهى و منبع حكمة ربانى و مرآت اسرار كلمات
قدسى و مبالغ احكام شرعى بولمق جهتيله يعنى گوياك
الله تعالى نك كلمات قدسى نك مراد و اسرار و احكامنى
تكلم و بيان ايتمكده قاضى حضرتنك آغزى واسطه
بولمق تعبيريله اسرار قرآنى و مراد ربانى بى تعاليم
و تبليغ اولغان حالده شوبل عرف قرآنى و اسرار
معانى ايل معرفت حاصل ايتمش كه سنه لار مراد ربانى
و حكمة الهى به مستعد و مقيد اولور لار. بسا آنكه الله
تعالى نك واسطه غه احتياجى بولمايبنجه طروب حكمة
واسطه انخاذا ايدوى معقول اولنسه بزم الله تعالى گه
احتياج مز كامل اولنه طروب هجره منى اظهار اوچون
كمال تضرع و ندال و حضور ابدب و سيله و رابطه انخاذا
ايدوو من نيچوك شر كه بولاده نيچوك الله دين باشقه غه
عبادة بولادر. (من عرف نفسه فقد عرف ربه)
حديث شريفى نك معنای مرادى ايسه (من عرف
نفسه باعتبار العجز و الذلة فقد عرف ربه باستبداد
القدرة و العزة ديهك اولور .

امام عبدالله احمرى

فالامز . بو مسئلهلارنىڭ اچاۋون بىز توبه نده گى نقطه نظر اردن اھميتلى كورمىز :

(۱) تل كلرنى اوز نلىكده تلو ؛ صور اولارنى اوز نلىكده صور او ؛ قوللىق كورسەتكانده اوز نلىكده نى اينكائىنى ، نى سويللاگانكى بىلۇب قوللىق كورسەتو ، اوز ئىدىن نى چىغانىنى ، نىندىلىق معنادە سوزار سو - بلاگانكى اوز ئىدە بىلىمى ، بىكەلەگان طاوشلارنىڭ بىرى آرتىدىن بىرىنى گنە او قوغە قاراغاندە بىزنىڭ آفاغە !!! يانفراق كورنە .

(۲) اگردە دىن نلى ايتىب مىلى تل قبول ايداسە قرآن حدىثنىڭ وتورلى دعالارنىڭ معنالار يىنە توشىنوبرلە خلىقە اسلامنىڭ روحن فىكرىنىڭ آكلو تاغىن آرتا توشەرگە نبوش و هر يردە قرآن بىر قرآن ، عبادتدە او قوللا طورغان سورەلر بىر وىك سورەلر ؛ دعا و خطبەلردە بىر دىرەك بولغاندە بو حال اسلام مەلىكتلرنىڭ حاضرگى طىقى بىر لك كو بىزگە آكلانمى طورغان عرب نلى آر - فى بىرلەشو اور نىنە - روحنى بىرلەشو و آكلاشو اچكى بىر لك طودررغە تىوش . حاضرگى كوندە بتون دىنادە ملىت و قومىت فىكرى اوستىكە چىغوب بارە . شولاي اوق بىز تاتارلاردەدە ملىت حسى تاتارلىق يا تورك تاتارلىق طوبىغوسى قوزغاۋوب ، كوتەر اوب شاقىتى كىلىك مېدان آلپ بارا بو كوندە بتون يەش بوونمىز شول فكر بىرلە اشل نوب اوسە .

(۳) تىل بىزگە ملىت بىزگە او گىلار دىب قارامى طولى حقوق بىر سە گنە اسلامغە بىز مىلى دىن بىز دىب قارى آلەمىز بوق ايسە اول ملىتنىڭ ايرىم فردار بىنك گنە دىنى بولا و مىلى گنە بولغان مسئلهلر بىزنى بىز اسلام بىرلە بىلەمسكە مېجبور بولامىز .

(۴) مەكتىبلار مۇزدە آنا نلى چىتىگە قاغلوب اوقو اوقو اوچون روس تىلىگنە تىخىبىس ايتاۋ سودار دە مىلى اداره اوردە تاتار نلى طولى حقاى بىر نلى ايتوب قارالماۋ

مىلى نقطەدىن قاراغاندە بىزنىڭ تىل بىز اوچون كىمچىلىك بولسە ، اللە بىرلە بولغان مناسىبەتنى اوز تىل بىز دە بور تىرگە مەسكىن بولماۋ يا كا تاتار تىلى موئا لابق توگىل دىب ئىيتودە شولاي اوق مىلى نقطەدىن قاراغاندە تىل بىز دە و ملىت بىزگە تىخىبىرنى حاۋىدىر .

(۵) دىن و عبادت نلى ايتوب مىلى تل قبول ايتىلسە ايتىدىكى مەكتىبلار مۇزدە عرب تىلى اوقتوغە احتىياج قالماس ايدى بو آلار اوچون بىلىگولى زور چىكالمىك بولوب ، بالارارنىڭ مادى مەنوى كىلچىكلىرى اوچون طاغىندە اھمىيەتلىك نەرسەلر اوقتوغە وقتىنى آرتىدىر ايدى (بوسوزار بىلىگولى ايتىدىكى مەكتىبلار مۇز طوعرىسىندە غنە در اورتا و بوغارى دىنى مەدرسەلر مۇزدە عرب تىلى ھاندە مىلا حاضرگى دىنى روس مەكتىبلار نده گى گور - بىكچە كىبى قالورغە تىوش .)

شول نقطەلردىن قاراپ بىز اسلام قىسمى رە - وشىدە قەچاۋار قوبماسە بو فكر اچقى رە وشىدە مېدانغە قوبلورغە تىوش دىب اويلىمىز . بو مسئلهنى حاضر كوتەر و مۇزگە باشقە سىبىلار دە بار حاضرندە يازوچىلار بىزنىڭ كوتىرىدە و يەشلىرىدە ادبى تىل بىزگە روسچە سوزلارنى كرتەمسكە طر شو بىرلەن عرب تىلدىن كىرگان سوزلار نىدە چىقاررغە طر شو آلار اور نىنە اوز سوزلار بىزنى تابو ياباۋو يا باشقە تورك تىلار ندىن سوزلار آلورغە مېل بار الاملاچىلار بىزنىڭ بايناغىندە عربچەدىن كىرگان حىر فلردىن ص ، ض ، ط ، ظ ، حىر فلر ن تاتار املا - سىندىن تاتار سوزلار ندىن قوۋارغە مېل بارا اگرا سلام عرب تىلن گنە رىسە دىن تىلى ايتوب آل سە اول و قىتىك ، عرب تىلى باشقە اسلام قبول ايتىدىغان ملىتلارنىڭ بالالارى ، بى تاتار بالالارى اوچون دە او بىرە تاۋوى لادىمىنە بولغان بىر نلى بولا آنىڭ تاثيرى ، سوزلارنى و باشقە خصوصىيەتلرى كرو بىرلە كرىشودە مىلى نقطەدىن قاراغاندە اور نىسىز و فائىك سىز دىب طاۋاۋوى مەسكىن . حىيات بىلان بەيلانگان بو مسئله -

لارنى اوزمىزنىڭ بو كۈنگى و كېلچاكتە گى اش-لارمىز
 اوچون اھمىيەتلى دىب بىلدۈمىزدىن سۇاللارمىز جواپسىز
 قالماستىن دىب اميد اينەمىز.

عالم جان شرفى، كرىم سەيدى، الياس آلکىن، صالح رحمان،
 نقولفى، حفيظ مقصوتقى، محفوظه مقصوتوا، مريم ينيكبييۇوا،
 زافىه اوميدووا، عبدالله آبز.

آخىرى وار يعقوب تيمكىن

مرحوم قافقاز مفتيسى

حسبن افندى غائبى قافقازدە كچه غوبىر ناسندە
 قزاق اوبازندە صلاحلو قريەسنىڭ ۱۲۵۰ سنەدە وجودە
 كىلپ شونندە محمد افندىدىن اون بيش سنە درس او-
 قىشىدى. اون سنە اوزى درس بېرىش آندىن سوڭ
 آنى تىفلىس مفتىسى محمد افندى تىفلىس كە آلدىرب
 شىرىعت و شرقى تىللىرى معلمى ايتكان و حكومت مکتىب-
 لارندەدە دىن معلمى بولغان ۱۲۹۲ سنەدە صلاحلو قز-
 يەسنە مکتىب آچقان ۱۸۷۳ سنەدە اداره روحانىيەدە
 سېكرېتار بولغان ۱۸۷۷ سنەدە تورك صوغشنىڭ تورك
 اسيرلرنە الوغ بىاردمە بولونغان. ۱۸۷۹ سنەدە
 غورى دارالمعلمىنى حضورنىڭ اولان مسلمان شعبەسنە
 شىرىعت تورك تلى معلمى بولغان نھايت ۱۸۸۴ سنەدە
 مفتى بولغان. الوغ مسجد جامع بنا ايتدرگان اوز قو-
 لنىڭ بولمىش مدرسە گە فرق كىشىلك پانسيون آچدىرب
 هر سنە حكومتدىن بىرمڭ صوم اعانە آلب طورغان.
 قافقاز شاعرلربىڭ شەرلارنى و تىرجمە حاللارنى جمع
 ايدوب دورە جلدەدە بىر كىتاب بازغان. فقەدە حل المشكلات
 نام اثرى اولدىبى كېي ايكبوزدىن آرتقى مسلمانلارنىڭ

ترجمە حاللارنى جمع ايدوب دە بىر كىتاب بازغان. نھايت
 اشبو ۱۳۳۵ سنەنىڭ جەمادى الاولىنىڭ بىكر منچى فېرالە
 وفات ايتكان رحمة الله تعالى.

حاضرده قاضى لارى سامارلىق علاء الدين افندى
 سېمەنقوواق ايل نەمان تىرىغولفى در. تىفلىس گە ايتدرا
 مفتى بولغان ذات قزان غوبىر ناسى هم اوبازى چكاناس
 اولندە امام (۱) تاج الدين بن مصطفى جنابلىرى اولب
 ۱۲۵۰ سنە حدودندە اولمشدر. جنابلىرى بايمراد بن
 محرم القزائى طلبەسندن اولب آدای طاهر حضرت نىن
 قرأة ايتەشدر بر نېچە وقت طوردىبى سوڭندە عزل
 اولنپ قزانغە قىلىنەمشدر. آندىن سوڭ عثمان افندى
 آنىڭ اوغلى محمد افندى و مصطفى افندى واحمد افندى
 الشافعى لار مفتى اولمىش لار سوڭقى سىنىڭ ۱۲۹۷ سنەدە
 يتمەش باشندە حیاتدە اولدىبى معلوم.

بونىڭ عصرندە نظام الدين بن زىن الدين النكاشى
 جنابلىرى تىفلىس دە عسكىرى امام اولب طورغان
 سوڭرە قاينى قريەسى اولان نكاشدە وفات اولوب
 حسين نام اوغلى قالب چكردە تەحصىل ايدوب نكاش
 قريندە بر قريەدە امام در.
 بو محكمە شرعيەدە جەل بازولارنىڭ عربچە يوردىكى
 حكابت ايدەر.

عبدالله المعاذى

(۱) تاج الدين حضرت بر اوغلى ايله حج سفرىدە باروچ
 يىنىغ قرينىڭ ۱۲۶۲ سنەدە غرق اولب وفات اولمىش لار حسن -
 الدين نام اوغلى قالب قزانغە طورمىش.

عبدالله المعاذى

تورلى خبرلر

سىمى پولات خبرلرى .

۱۹۱۷نجى سنه ۱۰نجى مارطك جمعه كون سيمى -
 جولاط اسپولنيتلنى كامبىتىنى طرفندن عمومى روسيه
 وطن شادلىق حرىتى بيرامى اولاقچىنى ودكابلار
 بابولى اولاقچىنى خبر بيروب بلانفرقه دين و ملت
 دعاء و عبادة ايله اشتراك و عسكرى پارات اولاق
 چىنى افاده لر ينه بناء مسلمان لر عمومى نوغاي
 و نازاق بر ميدانغه صباح اونده طوبلانوب اماملار
 علماء لاريله باشك اولارق قزل فلاكلار تختك تكبير
 صدالارنى كوكتا كوتارب شهرنك ايرتش بوينده
 ابك بلنديرى (بخت ديمك ايله مشهور) اور يينه بار -
 ديلار. روسلار اوز روحانيلارى و يهوديلار هم رو
 حانيلارى ايله طوبلانوب قزل فلاكلار آستنده دعاء
 ده ايديلەر. نوغاي ياش معرفتلى لرى و نازاق ياش
 خياليلرى ترتيب و انتظامغه خدمتلرى برابر يينه
 آفرين و نعتسین ايله مقابلده اولنديلەر. عموم طرفندن
 تكبير عبد اضعى كى اوچ دفعه تكبير سوكونده عبدالحق
 حضرت طرفندن سورة اسرادن (ان هذا القرآن) آية
 كريمة سندن (اقر اكتابك كفى بنفسك اليوم حسيبا) آية
 كريمة سنى تلاوة قیلانهرق حریت قربانلری روحينه
 هدیه اولنوبى اوتنلدى و فسقه چه بوكون بو اجتماع
 نهدن عبارة ويانکه حكومتك صميم قلبدن انابت و دوام
 و استقبالك نتيجه مطلوبه نى انتاجينه عموم روسيه
 خلقى مال و جان ايله خدمتلرينه توفى قیلدغىنى بيان
 ايله مجمل گنه دعا قیلندى. هر فقره سى عموم طرفندن
 آمين آمين كله سيله نذيبيل قیلنوب تورلى علماء
 و معلملر و مؤذن و اهالى نك يك وجود اولاره قى بوزلر ندىن
 انار هرور و شادمانى ايلمك، ايدى. عبدالحق حضرتنك

وعظى و دعاسى بعبارته شويله در :

بسم الله الرحمن الرحيم (الحمد لله والصلوة والسلام
 على رسول الله اما بعد اى جهامت! اى افنديلر! بو
 كون بتون روسيه ده وطن بيرامى باصبيلار بتون
 روسيه ده كوب يلمردن كوتلگان انقلاب بيك زور
 اهل همتك فداكارلىق سايله سنده ايسكى استبداد حكره -
 متنى آلدروب حرىت مساوات عدالت اتحاد اسلا
 سينه بناء قیلوناچق (خدا موفق ايلسون) يا كاحكرمت
 تاء سيسنه بيوك قربانلار بھندن ايسكى حكومتنى
 آلدوررغه موفق بولديلر. بزر آنلرنك تركلرينه
 يار دمگه، اولگانلرينه. قربان بولغانلر بنگر احقر و حيلارى
 اوچون دعاغه بورچليهنر. الله تعالى تركلرينه اشلر بنگر
 كامل مطلوبچه تماميه كه ايرشكانىنى بتون روسيه نك
 شادلق ايله حرىت اتحاد مساوات عدالت سايله سنده
 ياشا گانينى كورسه تكلى ايدى. فدا اولوب شول حرىتنى
 كوره آلمى اوتكانلرى نك و حرىت اوچون خلقنك ظلم
 و استبداد آستنده ايزلگانينى كوروب كتابلر يازوب
 زار لانه زار لانه خدادن شول مقصودلرينى اوزلرى
 كوره آلماسه ده كپله چكارى كورسون ديه تلاب دعا
 قیلوب وفات بولغانلر بنگر روحن حق تعالى راعتده
 ايله گاي ايدى آمين.

افنديلر شولاي انقلاب بولدى بزر بو فرانچى
 مشقة سز گنه كورب تورامزلكن بو انقلابنك بخشى
 لق ايله حرىت عدالت مساوات كه بنا قیلدغان حكرمه
 بولوب فرار لانوى، بتون روسيه مملكتى نك خلقى اش
 باشنك بوروچى لر گه رحمت ايدوب كوكللرى ايله
 سبوب مال ايله تن عقل ايله هيچ بر دين ملت و طقم
 رو آير ميچه قول قولغه طوطشوب اشلوگه طرشوغه
 توفى قیلادر. بزمسلا انلار الحمد لله بوكونگه قدر
 اسكى حكومه و فننده ده تاريخه نك يوزون فار ايتراق
 بر نورلى فار شيلقد، بولما دق نى قدر ايزلساكن، توفى بر

بخت ده شولای بواغاج فالای ایدمهز دبه باشمزی ایدک
اطاعة قیلدق چونکه شریعتهمز معصیه خالق اولمغانه
عبد حبشی بولسه ده اووالامر که طاعة گه قوشادر حاضر ده ده
بزگه ایسکی حکومت شولای ظلم قیلدی دیب سو بیلر گه
حاجت یوق: آنی آر انورلار هر مبتنخ ده سو بیلبار و هر عقل
ایاسی اوزی هم بیل. انشاء الله حاضرگی یاگا حکومتمز
باشنده بوروچیلارنک نیتنه و بیاننه بناء بنون بنونکه
ایسکی حکومت ده گی ظام و تعدینی خالقن کوناروب
خلقتی معارف و کمالانکه ابرشدر و راحة باشانو نینگز
ینه قورولاچقدر. لکن بونک وجودی همه خالقنک برله
شو و یارده له شولرندن کیلدر. ای عزیز دین فردا
شارم بزیم شریعتهمز دین و دنیا همزنی اوبرانوب نیچک
باشارکا آرتده بخشی اثرلار فالدر رغه قوشادر بر-
انکه اونداونی دینیزنک نینگزی دیب اینارگه ممکن
(الله تعالی قرآن عظیم ده ۳چی سوره آل عمرانده
(واعنصوا بحبل الله) آیت کریمه سبل برله شو گه دعوه
قیل ای مؤمنار! اللهنک دینینه همه کز طوطنکز آبر-
اشه ائز الله تعالی سزگه بیرگان نعمتی بلوئز دشمان
ایدکز کونلرگزی یاقن قیلدی خدانک، نعمتی ایل
برطوغان اولدکز و هلاک چوقرینه ینکان ایدکز آندن
سزنی فونقاردی مقصودلار کزه ابر شوئز اوچون شولای
بیان ایلدی اوبراندی آراکزه بخشیاغه اوندو-
چیلرکز بواسون معروف تیوشلی اشار ایل قوشوچی
بیوروچی بماناق دن بمان اشلردن طبوچیلارکز بواسون
شولای برکسگان برلشکان نعمت قدرینی بلسگان
بخشیاغه اوندوب معروف ایل بیورغان بمانلقدن
طیغان طیغانلارغنه قوطلوچیلار- مقصودنه ابر شوچیلار
در. همه ز برلشوب دیم دلالة قیلشوب مقصود
مطلوبغه ابر شو بولنده اجتهاد تیوشلی در. شمدی
شهر مزده اوباصنوی اصبولنیتنی کامتیت ناعسیس
قیلندی آنده مسلمانلاردن هم اوچ اعضا بار. هبسی

افندی میر سیلف، رحیم جان مارسیکوف احمد سار-
سینف لر و پیتراغرادده غوصودار ستویننی دو ماصاوبیت
اعضالاردن مرکب اصبولنیتلنوی کامتیت ناعسیس قیلنوب
حاضر بنون روسیه ده پادشاه اشنی شول بیوک شورای
مملکت ادا قیلا. انشا الله عن قریب کیل چکده کبلر
روسیه مملکتندن هر ملت دن بلا تفریقه ملت عمومی
جیولشی اوچریدتیلنی صابرانیه بولاچاق شونده
مملکت نیچک اداره قیلنه چفی قرار بیرله چک آکا قدر
عمومی مسلمانلار اجتماعی بولورغه تیوش ای بر-
درار مسلمانلار! شول کونلرده برانک وطنچاق ایل
حاضر لنوب یرلی کامتیت و پیتراغراد کامتیت لرینه
خدمت و اطاعة ده بولومز تیوشدر. اوزمزی هلاکندن
فونقارودین و دنیا همزنی همایه اوچون وطنهمزنی وطنده
شلارنک منافی و فائده سی اوچون مال و جان و عقل
ایل فداکاراق کورساتو جهله گه واجبدر الله تعالی
جهله مزی خیرلی خدمتارگه موفق ایلسون آمین
آخری وار عبد الجلیل زاده

خارجی خبرلر

صوغش میدانلرنده

صوئفی وقتلرده بزنگ فرونتده ریغار ایونندن
آلوب رومانیاغه قدر بولغان فرونت بوینچه صوغش
حرکتاری اوسه باشلادی. بونده نیمه سار نورلی روشنه
بزنگ پازیتسیدارغه هجوملر باصیلار. بیک قزوروشنه
عادتارنچه طوب اوتلاری باودروب حاضرانک دورگه
ندن صوئک وزهرلی غاز یبارگه نندن صوئک هجوملری

كوبرهك بزنك عسكارلار طرفندىن قايتارلار توردا. شولايده استاخود نهرى بويىندە يابساغان صوگفى فانى هجوملارنىڭ اور تونلك كوروب بزنك عسكارلارنى بايتاق نلىق ايتىدىلار هم چىكىردىلار. بوندى بزنك عسكارلار دن بر نېچە پولىق نېمەسلىرىنىڭ هجوملارنى وقتىندە استاخود نهرىن كوچە آلەينچە دشماننىڭ دەشتلى اوتى استىندە قالوب بېك كوب ضرر كوردىلار. ايكى پواقدىن بارى بر نېچە گنە اون كشى قوتلارب قالغانلىرى ھلاك بولدىلار پواق باشلىقلىرىدە شول ارادە اوتىلدىلار. عسكار باشلىقلىرىنىڭ خبىرىنە كورە ' بزنك عسكارلار شول هجوم وقتىندە بېك اوتكايىسىز احوال اچىندە قالوب كوب قىلغانلار. دشمان موندەدە باشىدە دەشتلى طوب اوتارى يادروب هم ۱۳ مرتبە زھرىلى غاز دولقنلىرى يباروب تجاوز اينكانلار. وشول سايبەدە يىخشوق زور اوستىنىك طابقانلار. باشقىە اور نلاردەغى شوندى ھەم تجاوزلار عسكارلارنى طرفندىن دفع ايتلارب توردا. شولايك نېمەسلىرى هجوملارنىڭ توفتالەينچە دوام ايتىلار. رومانىيافرو نىڭدە رېچىنىق شھرى تېرەمىندە ھەدە يىاقوبىنى رايونىدە دشمان هجوملار يابسادى و آلارنىڭ بو هجوملارنى اوز-ار بىنە نىلغات بىلەن قايتارلدى.

صوگفى كونلار دە رېفاننىڭ جنوب يىاغىندە دشمانلار هجوم يابساب بزنك آفوپلارنى آلغان ايتىلار. لىكن صوگفى بزنك عسكارلار طرفندىن فارشى هجوم يابساوب كبرى فوولدىلار. برزىزاننىڭ جنوب يىاغىندە دولنايا رايونىدە بر استىندىن مېنا شار تلاتوب بزنك عسكارلار نېمەس آفوپلارنى بىر تىدىلار و صوگفىدىن كوزەتچى عسكارلار شول آفوپلارنى هجوم يابساب ايتىلار هم امىرلار قولغە توشىردىلار.

امرىقا بىلەن گېرمانىيا آراسىندە صوغىش باشلانۇ «نيويورق» شھرىدىن خبىر بىرلەدر: دېپوتسانلار پالاناسىنە اوشبو قىرار نامە كىرتىلدى:

گېرمانىيا حكومتىنىڭ امرىقاغە فارشى بولغان ھەرىكەتلىرى صوغىش ھەرىكىتى دېيىپ حساب ايتىلغانلىكىدىن سېنات ھەم و كېلىلار پالاتى امرىقا حكومتىن گېرمانىيا بىلەن صوغىش ھالىدە اعلان قىلارغە و مەملىكىنى صاقلاوبولنىك گېرمانىيەغە فارشى صوغىش اىچون مەملىكەت مالىنى صرف قىلارغە جەھوزىت رېئىسى ژېلسونغە و كالت بېرلە. شول قىرار امرىقاننىڭ سېنات مجلسىدە قبول ايتىلدى بىلەن گېرمانىيا بىلەن امرىقا آراسىدە صوغىش چىقىدى بولا.

گېرمانىيانىڭ صو استى صوغىشى سېپىندىن بو ايكى حكومتنىڭ آراسى كىرىدىن بوزولغان ھەم آرا لىدە ھىياسى مەملىكەت كېسىلگەن ايدى. ايتىدى بوندىن اعتبارا رەھى روشدە بو ايكى دولت آراسىدە صوغىش دە باشلاندى.

لىكن بو ياندا صوغىشقا زور اھمىت بېروب قارا-مىلار. چونكى امرىقا الوكە ايتىدى اتفانچىلارغە آفچە بىلەن دە، قورال بىلەن دە كوب ياردەم ايتە ايدى. بوندىن صوگفىدە شوندىن باشقىە زور ياردەم كورسەتە آلماس دىلار. اما بو ياردەمى الوككى گە قاراغاندە كوب درجە آرتىق بولاچى. ھەم اتفانچىلار يىاغىندە دىنياننىڭ ايكى زور و ايكى كوچلى مەملىكىلەردىن بىرىنى كورنو ھازىردەدە صلح وقتىدەدە كوب فائىدەلى بولاچىقىدۇر.

اورنىبورغ خبىرلىرى

۱۷ نچى مارتە خاتونلارنىڭ بىرىنچى جىواشنىك ۲۱۹۶ نچى نومر «وقت» دە قىرار بېرگان مادەلارنىڭ اىچىندە ۹ نچى مادە: ابرلار گە بىر خاتوندىن زىيادە خاتون آلمار مەسئەلىسى ابلان، كالى خانم رحىمقوواۋانىڭ مېرات مەسئەلىسى.

سندہ خاتون لرغہ ایرار برلن برابر آو غہ دائر
 سوزلری، اللہ تعالیٰ طرفندن قرآن کریم و حدیث ار
 ایلان حکم ایرلگان اوچون، بز اللہ تعالیٰ حکمن تبدیل
 و تغیر ایدوب آثا فارشی بارمبمز و بارومزده مسلما-
 نلق شامینہ مناسم اش تو گل. شو نك ایچون شرع
 شریفک، خلاف بولغان ماده لرنی قرار ایچندن نفی ایتمز
 دین مقدس بولغان نرسه آنک فدیستی ایچون بو قرار-
 لردن یعنی ایکی ماده دن بزواز کچه مز. لکن ایرار گه
 بز نك طرفدن ایله طورغان سوز شولغنه: ایرار خاتون
 قزلر برلن اویناونی بر فورچاق اوینی کبک کورما-
 سونلر، ایرار کوزلر بنه طشدن ماتور کورنگان خاتون
 قزغہ او بلنوب اوزلر نك نیچه نیچه یلار عمر ایتمک
 بالا چاغا آنالرن آبروب بیهرمه سونلر. ایرار ده غن-
 رسز او بلنمه سنلر، ایکنچی گه او بلنگان ایرار هر
 ایکی خاتوننک هر بر اورنک تیگز توتسونلر. شریعت
 ایکی اوج خاتون آلورغہ مساعده بیهرمه ده طوغریلق
 برلن تیگز توتارغہ بیورغان بوقسه بز نك ایرار مز
 آراسنده شوندیلمی بار، ایکنچی خاتون آلو ایچون
 نیچه یلار عمر ایتمک بیچاره گناهسز خاتونن نا حق
 بلار ایله رنجتوب آبروب بیهره لر. ایندی آبروب
 یبار گانده شریعت نیچک بیورغان شولای آبر سونلر
 ایکنچی خاتون آلوجبلا نك طلاق اختیار ی خاتونلر نه
 بواسون، رضا بولاسه لر طور سونلر، رضا بولاسه لر
 آبرلوب کینه ر گه حقلی بولسونلر. بوقسه ایرار آراسنده
 شوندیلمی بار خاتونلرن یورطلرن دن فوری بوش
 فووب چغارالارده نیچه نیچه یلار آبرمیچه طورالر.
 نگی بیچاره خاتونده ایکنچی ایر گه چغا آلمی نیچک
 کیرک شولای تله سه نبشلب یوری. اما اول خاتوننک
 بارلق قیلغان گناهی نگی آبر ماغان ایر گه بوکلنه. شو-
 لارنی بیک بلوب اش فیلورغہ کیرک. بنه بزم صنفدا
 اشلر مزفه ایته چک سوزلر مز شول:

حاضر بسز گه حریت بیرادی تله سه ک نی اشلیمز
 دیب تلیمز گه نی کیلسه شونی چغوب سو یلب خلق
 آراسینه فننه چغاررغہ سببچی بولماسونلر. قایچان بزنی
 شریعتمز طبغان، دینی اشلر گه فارشی کیلور گه شریعت
 حکمی برله شایباررغہ حریت بیرلمگان ایکان؛ شریعتمز گه
 خلاف بولغان اشلرنی صوراب بولماسدای اش برلن
 باش و اتوب وقتنی بوشقه اونکارمه سک کیرک. بسز گه
 شریعت برلن اویناب سو یلب شر گه یارامی. اوزمز نك
 تیشلی کیرک نرسه ار حقنده سو یلب شر گه کیرک. بسز گه
 ایگ کیرک نرسه اوچریدینلنی صابرانیه غه نیندی
 خانهلارنی صایلارغہ کیرک اول تگی آرادن بره و مز
 مین فلانچه خانمنی تلیم دیب کوزمز گه محبتلی کورنگان
 کشینی صایلارغہ یارامی آنده دنیا علمندنده خبردار
 بولغان کشی لرنی صایلارغہ کیرک اول تگی کوزلی
 باغانالر کبک کشیگه ایباروب برسی فلانچه نی صایلمز
 دیب فچقرو بران باربز بر آوزدن بزده شونی صایلمز
 دیب فچقرا مز ایندی شولوق کشینی برمز یوق آنی
 بز تله میمز دیب فچقرما، طاغیده بارمز ده یوق بزده
 آنی تله میمز دیب کشیگه ایهر ب فچقرو برلن اش چقمی.
 هر کم اوزینک فکرین ایتر گه تیوشلی طاغی بسز نك
 شونده جییلغان خانملر مز آراسنده اوچریدینلنی صا-
 برانیه نك نرسه ایکانن بلمگانلری کوبره ک. اوزلری
 فچقر سالرده تیوشلیمی بوقس، کشی فچقر ادیب فچقرو-
 چیلارده بار. منه شول اوچریدینلنی صابرانیه نك نرسه
 ایکانن بیک آبروب سو یلبر گه کیرک. شونده صایلانغان
 خانملارنی بیک تیکشروب صایلارغہ کیرک قولندن اش
 کیلوراک بولغاندا این صایلارغہ کیرک. خلق تله دی
 خلق صایلادی دیب بلور بلماس کشیلرنی بیهروده کوب
 منفعت چقماس. بوقسه بر بلمگان اشمز شول خاتون
 اوستینه خاتون آلامسونلر ایبش. ایکنچی خاتون
 آلدن ماصغه اوزمز طرشیق ایرلر مز فارشند اوستمز گه

يوكلهنگان بورچارمى بىرىنه يتكريك، ايرارمى بىرىنه
 بىرىنه راضى بولسونلر شول وقت اويلاه نوب طنج
 باشلارن طنجسىز ايتىسىلار كىلده سدر دىب بىلەم
 ايندى ايرارنىڭ خصوصى عىب-ارن عومى ايتوب
 غارامىق البتە ايرار اوزار بىك الله تعالى طرفىدىن منى
 ايدىلگان جبر ظلمنى خانونلرىنه ايتىلار بىنه ايمانەز
 كاملەر.

زينب بنت حسين آلامشوا، عائشه دانسكووا، ماهيتاب
 فيض اللينا، عىنى كمال واحداوا، نعيمه ماليشوا، بى بى كمال
 هم خديجه ابوطالبوا، ماهره ذاكرووا، ميگلى نيسا خيرووا،
 بديع الجمال شمس الدينوا، بى بى جهان خالقوا، عفيفه صادقوا

اداره

اوتكان نومر مجله مزده قرآنغه خلاف قرارار
 عنوانلى خانونلر جمعيتنده اولغان ومذاكره ايدىل
 فرارغه اشقان بعض بىر مسئلەر حقنده بىر مقاله درج
 اينكان ايدىك.

بو مقاله «شولوق جمعيتنده اولغان خانم لار طرفىدىن
 بازلنوب، اوتكان نومر ده گى بزاعتراض ايتوب قرآنغه
 جنابت سانالغان مسئلەرنىڭ مذکور جمعيتنده بولوب
 اونوون تصديق ايدە. قرآن حكيمنه اطاعت اظهار
 ايتوب جاهل لار طرفىدىن دين گە خلاف اولارق سويلە-
 نگان سوزلار گە رضاسزاق اظهار ايتو، اسلاميت
 وظيفەلر ندىن اولغان بىر وظيفە بولوى افرار ايدە.
 بوقدر مېنە رحمتىدىن باشقى بىر نرسە دە ايتوب بولمى.

بوقدرسى صنف داشلار بىنە عومما اورنەك اولد-
 بى كېى شونى ايشتە توروب دېنلار بىنە خلاف ايدىكن
 آكلاماغان مەامەلەر گە دە زور مېنى اولورغە بارى.
 شولوق طلاق مسئلەسىندە مېنى بىر تعلقىدىن باشقى ايدىكنچى

خانون آلوقىلارنىڭ طلاق اختيارلارى خانونلر ندرە
 بولسون رضا بولاسەلر تورسونلر رضا بولماسەلر
 ايرلوب كېتار گە حقلى بولسونلر، دىب بورتلگان
 نظرلارى شريعتنى بيان غە منكفل بولغان كذب فقهاء
 غە خلاف بولغانغە كورە، شرع شريفى گە خلاف بولغان
 مادەلرنى قرار اچىدىن نىق ايدەمىز دىگان دعوىلارى
 اول نظرغە بول بېرىمىدەر. مادامكە شريعت طلاق
 امرنى ايرار قولندە ايتكان، آكلانغە راضى غە اورن
 يوق. فقط شولوق ايرلر گە نكاح وقتندە تعلق باعارغە
 اختيار يوق توگل. شريعت هر بابىدە هر ايكى صنف قە
 يكل حكمت ومنطق غە مناسب حكملارنى اعتبارغە
 آلغان فقهاء بونى تورلېچە بيان اينكانلر.

احكام شريعتنى كىلە يىنە بىر بيان ايدىر گە منكفل
 اولغان فقهاء كىلە بىلە ھەل ايدىلگانغە ايرلارنىڭ دە ظلم و جبر
 ايدىر گە اختيارى قالمى. شولايوق خانونلر غە دە آزوب
 توزوب (مانورراق كورنگان خانونلرنى قولغە
 توشىر گە بورگان ايرلر گە ابروب) بورر گە وعائەلە
 تشكلا تېنە ضررلى اشلارنى اختيار ايدىر گە بول فالدىر مېدىر
 شريعت بىلەنە خلاف صورتدە مسئلەلارنىڭ سايلارغە
 قاتناشولرىنە، اداره اشتراك ايتە آلەمى.

بوندى تورلى اشلر بولا چاغىنە ياخود فتنە اويغانا-
 چاغىنە اداره نىڭ شولوق مقالەنى دليل ايتار گە حقى بار.
 خانونلر اوز وظيفەلر بىلە مكلف بولغانغە سايلار كېى
 مېياسى اشلر گە قاتناشونىڭ تىرىپىن دە بلەماسلر. بوگى
 شريعت درست كورمگان اختلاط مسئلەسى قاتناشسى
 مەنى دە چەماس.

شريعت مسئلەلرنى حرمت ايتوب بىتون عىوى
 ومەبش زحمتلارنى ايرار گە يوكلەگان. بونىڭ قىدىن

بو اشی شایان تعسین او اوب یا کا بر تشبث اولویل
 بر ابر شریعت گه چن معناسیل خدمت اولاچقدر. تیک
 شریعت گه خلاف کور اگان اشرفی بر « دین و معیشت »
 مجلہ سی توغر سنک غنہ تو گل، باشقہ مطبوعات و جر ائدہ
 بولسہ دہ اعتبار غہ آلور غہ تفتیش ایدر گہ لازمدر.
 دینی محکمہ دنیوا آخرت دہ دین گہ خلاف بولغان اشرفی
 بتر مہ و وفار اما و اوچون - مسئل بولور غہ تیوش در.
 فقط دینی مؤسسہ بولغان تفتیش و تطبیق اثنامنک ردیہ
 لری دین گہ خلاف دیگان دعوی لری، روایت فقہیہ گہ
 موافق بولور غہ کبرہک. یوقسہ بر مسئل فی روایت
 فقہیہ غہ تطبیق اینہی شریعت گہ خلاف دیب اینو، قوری
 دعوی گنہ بولاجفی شبہہ سزدر. زافون غہ خلاف اور -
 نلری ایسہ حکومت طرفندن تفتیش ایدلور گہ تییشلی
 اولدیغندن بویا کا تشبث دن الکا نوک تفتیش آسنک
 اولدیغی هر کم ننگ معاومی در. زافون اشرفنک نظارت
 اینو انشاء اللہ اساسیل تانار لر اختیار نہ گنہ طابشر لہ اس
 دیب ظن ایدلہ.

ناشری: محمدولی حسینف

Издатель Мухамедвалий Хусановъ.

محرری: علام الدین خان اسلامف

Редакторъ Г. Ханъ-Ислямовъ.

Мп. журнала "Динъ ва Магшиетъ", Оренбургъ

بلب کفر ان نعمت ایتار گہ بارامی. ضرورہ بولغاندہ
 شریعت دائرہ سنکدہ خالص خاتونلر جیولاشی باصابقنہ
 وکیلار آرفلی ممکن قدر شرعی حقو فلر فی صافلاو
 شرطیل گنہ حرکت ایدر گہ تیوش. لکن اللہ غہ حمد
 اولسون مسامانلر اول درجہ دہ خاتونلر باردمینہ
 محتاج بر کونگہ نوشد کلری بوق ئلی: خصوصاً سیاست
 مسئلہ لرنده.

شاکر علی بیغنی

اوشبہ زور نالی ۱۹۳۶

یا شکا تشبث

۱۹۹۲ نومبر لی « وقت » عزیزتہ سنک: « آخوندلر تعیننک »
 عنوانلی بر خبر درج ایدلگان شول خبر دہ دبل:
 .... خلق غہ زبانلی خدمتی بولغان ارنک ایسہ
 درجہ لرن تو شرہ چک.

گویا « دین و معیشت » زور نالی ننگ بوندن صو ک
 چفاق نومبر لربنہ آبرم دقت ایتلوب اگر دینی و ملی
 مسئلہ لردہ اولگی کبری بولی بلن بار سہ محکمہ شرعیہ
 آنک شریعت گہ وزافون غہ خلاف بیانلر بن جیوب
 آنلر حقندہ شرعی فتوا چغارر غہ و بونلر فی ہمہ اما
 ملر غہ سیر کولر طر یقبل یبار توب مسجدلر دہ اوقندر ر غہ
 و « دین و معیشت » ننگ مسالگی اسلام روحنہ خلافتی
 اعلان فیلدر ر غہ اوبلانا

اداره

بو خبر درست بولانورغان بولاسہ محکمہ شرعیہ ننگ